

*Hela Sverige
ska leva!*

Västmanlands Länsbygderåd

U-Sväng

Nr 2/2015 • Juli

Informationsblad från Länsbygderådet i Västmanland

Upplaga 250 ex

*Glad
sommar!*

LÄNSBYGDERÅDETS ÅRSMÖTE... SID 3

ÅRETS LOKALA GRUPP I VÄSTMANLAND 2014... SID 4-5

BERGSLAGEN UTAN LEADER-PENGAR... SID 6

VI KAN PÅVERKA POLITIKEN... SID 7

Ny redaktion för U-Svängen

Efter några år som redaktör och ansvarig för U-Svängen lämnar nu Ing-Britt Klang det uppdraget samtidigt som hon avgår som sekreterare i Länsbygderådets styrelse. Ing-Britt har tagit U-Svängen till en kvalitetsnivå som blir svårt att matcha och vi är mycket tacksamma för det arbete hon lagt ner på tidningen.

Inge Larsson ansvarig för tidningen

I ett övergångsskede har Inge lovat styrelsen att ta ansvaret för att U-Svängen kommer ut som tidigare, ett löfte som han gav om styrelsen som motprestation lovade att ta en mer aktiv del i skrivandet och utformningen av tidningen. Och så blev det bestämt.

Inge säger om U-Svängen

U-Svängen är ju en tidskrift för föreningar, lokala utvecklingsgrupper och personer som tycker att det är viktigt att hela länet skall ges förutsättningar att leva. Jag uppskattar om ni som arbetar i lokala utvecklingsgrupper, byalag, bygderåd eller vad grupperna än må heta, hör av er till mig och berättar vad ni gör i er hembygd. Med dessa uppgifter från er kan vi tillsammans via U-Svängen entusiasmera oss själva och andra grupper i länet att bli ännu bättre att utveckla den västmanländska landsbygden. Jag tror mig veta att det är mycket intressant som händer i det tysta runt om i länet. Tillsammans kan vi se till att få en U-Sväng som blir till glädje för oss alla.

Ni kan nå mig på:
Mobil: 070 665 4543 eller på
E-post: virsoinge@telia.com.

Inge Larsson

Ordföranden har ordet

Ett av våra mål i verksamhetsplanen är att ordna en konferens för våra medlemsföreningar. I år var den förlagd till Ramnäs Hotell & Konferens 8 mars. Många deltog och det bådär gott inför framtiden då vi planerar att ha årliga sådana förlagda till olika delar av länet.

Årsmötet hölls på Surahammars Folkets Hus och gästföreläsare var Barbro Fischerström som vi hade bjudit in för att berätta om nästkommande verksamhetsperiod inom Leader Bergslagen. Jag måste ju säga att det blev en smärre chock då vi fick beskedet från Jordbruksverket att Leader Bergslagen kommer att bli utan pengar.

Där har Länsbygderådet med flera en stor uppgift med att ifrågasätta, diskutera och försöka att på alla sätt få till en ändring så att pengar kommer fram. I detta nummer av U-Svängen deltar Barbro Fischerström och ger mera information om beslutet.

Det underliga är att man hela tiden pratar om att man ska inkludera alla då det här är en fråga om exkludering. 53 områden hade sökt och 48 blev tilldelade pengar.

Med önskan om en härlig sommar

*Helen Fablin
Ordförande*

Regina ny i styrelsen

Regina Da Ré blev invald som ny i styrelsen vid årsmötet. Hon är trots det ingen nykomling. Vi har haft henne med i

styrelsen som adjungerad under ett helt år och lärt oss uppskatta hennes lugn och hennes kompetens.

Arbetet

Regina arbetar vid Kanalmuséet i Hallstahammar som kanslist och verksamhetsledare. Hennes arbetsgivare är Svedvi Berg hembygdsförening och hennes fritidsintressen är handarbeten av olika slag, trädgårdsarbete och skogspromenader. Men hon tycker också om att resa och titta på olika sevärdheter.

Familjen

Regina har varit bosatt i Hallstahammar sedan hon slutade grundskolan. Hennes familj består i dag av två barn, fyra barnbarn samt katt och hund. Hennes namn förpliktigar verkligen. Regina betyder ju drottning och efternamnet Da Re betyder av kung. Kunglig eller ej så är du ändå hjärtligt välkommen i vår styrelse Regina.

Inge Larsson

KALENDARIUM Juli–september

Här kan alla våra föreningar annonsera sina aktiviteter.

Sänd uppgifter till: virsoinge@telia.com

JULI

- 1 Glasutställning med eliten i svenskt konstglas i Virsbo Konsthall

AUGUSTI

- 1 Elevutställning. Eleverna vid årets målarkurser ställer ut sina alster i Virsbo Konsthall
- 1 Musikkonsert med Allan Edvall musik i Virsbo Konsthall
- 1 Konstutställning med 20 konstnärer från International Art Society in Europe i Virsbo Konsthall

SEPTEMBER

- 1 Björn Bernström och Georgianna Kralli ställer ut måleri och glasskulpturer i Virsbo Konsthall

Hela Sverige ska leva/Västmanland är en ideell förening. Rådet ska vara länken mellan centrala, regionala, kommunala och lokala aktörer. På så vis kan den lokala utvecklingen främjas.

Vill du eller dina kontakter läsa U-Svängen på nätet, gå till www.helasverige.se och klicka på "Välj länsbygderåd" för att se Västmanland.

Foto: Leif Björklund

KONST KULTUR RUNDAN i Kolbäcksdalen

Konst- och kulturrundan började 2012 som ett Leaderprojekt med stöd av EU-pengar i två år. Efter de två åren startades en medlemsförening som nu driver konst- och kulturrundan vidare. I år utökades området norrut så att även Surahammars kommun kom med. Tanken var från början att projektet skulle bli ett "hemma hos"-projekt med besök i konstnärernas ateljéer. Nu när Konst- och kulturrundan vuxit och flera större utställningsplatser kommit med, har man också accepterat att man kan ta in utomstående gästutställare.

Många utställare och positiva besökare

Rundan går av stapeln de tre första dagarna under påskhelgen då de drygt hundra utställarna tillsammans i år hade mer än femtontusen besökare. Det är förvånande hur många duktiga konstnärer och hantverkare som finns i dessa båda kommuner utefter Kolbäckån.

Omdömena från besökarna har varit mycket positiva. Därför har styrelsen för rundan redan nu bestämt sig för att rundan kommer att leva vidare och utvecklas under de närmast kommande åren.

Bra exempel på lyckad landsbygdsutveckling

Konst- och kulturrundan är ett riktigt bra exempel på landsbygdsutveckling som framgångsrikt lever vidare efter det att man med Leaderpengar får starthjälp och därmed kan prova hur långt de egna idéerna bär. Vi i Länsbyggerådet vill gratulera till framgångarna och önska lycka till i framtiden.

Inge Larsson

Länsbyggerådets ÅRSMÖTE

Länsbyggerådet höll årsmöte i Folkets Hus i Surahammar tisdagen den 28 april. Det var endast femton medlemmar som hörsammat kallelsen.

Länsbyggerådets årsmöte, ordförande Helen Fahlin.

Vi som var där började kvällen med en enkel men jättegod middag i Folkets Hus restaurang. Efter middagen vidtog det traditionella årsmötet som var snabbt avklarat med godkännande av verksamhetsberättelse, ekonomisk redogörelse och ansvarsfrihet.

När det gäller val så hade Ing-Britt Klang avböjt omval som styrelseledamot och sekreterare. I stället för Ing-Britt invaldes Regina Da Ré från Hallstahammar som ny styrelseledamot och sekreterare.

I övrigt omvaldes styrelsen i sin helhet. Det innebär att Helen Fahlin fortsätter som ordförande och Nils-Gunnar Nilsson fortsätter som kassör. På sista sidan i U-Svängen hittar du styrelsen i sin helhet.

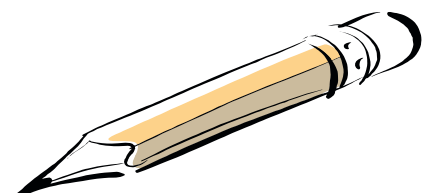
Verksamhetsplan

Verksamhetsplanen som antogs innehöll en offensiv satsning för året. Det innebär bland annat, att vi även i år kommer att kora "Årets utvecklingsgrupp i Västmanlands län". Ett par utvecklande konferenser för medlemmarna kommer också att anordnas. I övrigt deltar styrelsen i samarbetsgrupper med syften som gagnar länets landsbygdsutveckling.

Inga Leaderpengar till norra Västmanland

Efter årsmötet redogjorde Leader Bergslagens verksamhetsledare Barbro Fischerström om den kommande verksamheten i Leader Bergslagen. Tyvärr blev inte den presentation vad någon kunde önska sig då Jordbruksverket

helt oförklarligt lämnat fem områden i Sverige utan EU-medel de kommande sju åren. Därmed blir Skinnskattebergs, Fagerstas, Norbergs och Surahammars kommuner helt utan möjligheter att söka medel ur EU:s Leaderfonder. Obegripligt! Känslövågorna gick höga i den efterföljande diskussionen. Mer om Jordbruksverkets vansinnesbeslut i en särskild artikel (se sid 6) skriven av Barbro Fischerström.

Årets lokala grupp i Västmanland 2014

Bygderådets representanter Elisabeth Mellberg, Kjell Holgersson och Robert Mellberg samt vice ordförande Kjell-Åke Kjellsson visar stolta upp värdebevis och blommor som de fick motta vid utmärkelsen.

Länsbygderådet i Västmanland har nu infört ett årligt pris till Årets lokala grupp i Västmanland. Priset utdelas till en lokal grupp som är medlem i Länsbygderådet och som på ett framgångsrikt sätt arbetat för bevarande och utveckling av sin hemort på den västmanländska landsbygden.

Himmeta-Bro Bygderåd första pristagaren

Första gången priset utdelades var på Länsbygderådets vårkonferens i Ramnäs den 8 mars. Det var en enig jury som utsett Himmeta-Bro Bygderåd som den första mottagaren av priset, en check på 15 000 kronor. Motiveringen för att Himmeta-Bro tilldelades priset var att föreningen visar stor bredd i sin verksamhet och att man satsar aktivt och framgångsrikt på att få alla att känna samhörighet och trivsel på hemorten.

Vad skall ni ha pengarna till?

När vi frågar mottagarna av priset vad de skall ha pengarna till så får vi svaret: – Nu är vi så glada och överraskade att vi inte hunnit tänka så långt men det är helt klart att det blir till något som gagnar hela bygden, säger Kjell-Åke Kjellsson. Elisabeth Mellberg inflikar att hon gärna ser att man gör något lite extra för bygdens barnfamiljer. Priset stimulerar till ännu aktivare arbete tycker alla i bygderådets styrelse.

Bygderådet har ställt iordning en traktorvagn som används vid utflykter i bygden.

Det är helt klart att det blir till något som gagnar hela bygden

Bygderådet skapar gemenskap i bygden bland annat genom besök vid sevärigheter och företag i bygden. Här ett besök hos några av bygdens framgångsrika företagare.

Hur arbetar ni?

Alla som bor här är automatiskt medlemmar i föreningen. Vi ordnar utflykter där vi åker runt och tittar på olika saker och aktiviteter. Under dessa resor har många av medborgarna här lärt känna varandra och när någon flyttar hit så hälsar vi alltid på de nyinflyttade och hälsar dem välkomna, säger Robert Mellberg.

Vi tänker alltid på förnygring och på att samhällsservice såsom skola, fritids, hemtjänst och bokbuss skall finnas kvar här, säger Kjell Holgersson.

Fiberkabelnät högaktuellt just nu

Vi undersöker just nu möjligheterna att skaffa fiberkabel till vårt område. Det är ju något som känns viktigt, speciellt för de unga, och de är mycket viktiga om Himmeta skall kunna leva vidare, säger Elisabeth Mellberg.

Exempel på föreningens verksamhet:

- Drivit Leaderprojektet ”Bygga och bo i Himmeta-Bro” i syfte att få folk att flytta till orten.
- Startat Grannsamverkan i samarbete med polisen.
- Börjat undersöka möjligheterna för fiberkabelnät.
- Kolat milor.
- Jobbat med böcker och filmer om bygden.
- Ordnat resor i hembygden.
- Bygdegårdsföreningen har funnits i cirka 15 år.

Vi i Länsbygderådet är övertygade om att ni i Himmeta-Bro fixar ert fiberkabelnät och önskar er lycka till med det och alla era andra framtidsprojekt.

Inge Larsson

Ramnäskonferensen starten på nytänkande

När Länsbygderådet den 8 mars inbjöd till konferens på Ramnäs Hotell & Konferens så blev det en form av omstart och nytänkande. Tanken är att vi årligen skall ordna träffar för våra medlemsföreningar där vi träffas och diskuterar länets landsbygdsfrågor. Nytt var också det nya priset till Årets lokala utvecklingsgrupp i Västmanlands län. I år tillföll det Himmeta-Bro bygdegårdsförening. Mer om det kan du läsa här intill.

Janne Forsmark från HSSL höll en föreläsning om omställning och visade på vikten av ett helt nytt tänk när det gäller utnyttjande av jordens resurser. Mötet konstaterade att detta är ett måste om jorden på sikt skall överleva.

För den mera lustfyllda upplevelse svarade gyckelgruppen Trix.

146 miljoner Leader-kronor fördelade till Västmanland **MEN BERGSLAGEN BLIR UTAN**

Rangordningen, i sin tur, har skett utifrån kriterier som ingen kände till när strategierna skrevs. Ett visst inslag av tur – eller otur – finns alltså här, och från Bergslagens håll kan vi bara konstatera att vi inte var tillräckligt bra på att formulera våra mål och planer på ett bra sätt.

Totalt har folkmängd och rangordning sedan resulterat i en viss tilldelning av pengar till varje område. 2 miljarder kronor skulle fördelas, och de områden som inte kom upp i minst 34 miljoner har inte fått något alls. Jordbruksverkets motivering till detta är att områden med för liten budget inte bedöms klara av den administration som krävs för att sköta ett Leader-område.

Påtryckningar

I Leader Bergslagen, som för Västmanlands del rör Fagersta, Norberg, Skinnskatteberg och Surahammars kommuner, arbetar vi nu tillsammans med de fyra andra områdena, för att på något sätt försöka hitta någon lösning. Och vi är många som jobbar. Föreningar och kommuner, riksorganisationer, länsstyrelser och riksdagsledamöter – många har formulerat skrivelser och försöker trycka på gentemot regering, riksdag och Jordbruksverket att hjälpa till att lösa situationen som uppstått. Det är orimligt att delar landet undantas från samma möjlighet som andra delar att på samma villkor att utveckla sin hembygd. Vi har bitt landsbygdsminister Sven-Erik Bucht om ett möte för att prata om detta, och för att försöka få hjälp att hitta någon lösning som innebär att hela landets landsbygd fortsätter att leva och utvecklas.

Ska hela Sverige leva?

Leader Bergslagen tycker naturligtvis inte att Jordbruksverkets beslut är särskilt klokt. Den enda myndigheten i Sverige som har landsbygden som sitt uppdrag har beslutat om en modell som utesluter 437 000 invånare på landsbygden från ekonomisk möj-

lighet till utveckling. Skånes Leader-området får dela på 324 miljoner. Bergslagen får ingenting. Man frågar sig om det är ett rimligt resultat i det land som har den högsta urbaniseringstakten i hela Europa.

Förhoppningsvis tar någon sitt förnuft tillfånga, inser hur tokigt det här blev och gör sitt bästa för att hjälpa till och rätta till de fel som begåtts. Förhoppningsvis får jag anledning att återkomma i nästa nummer och vara sprudlande glad och kunna lämna glada besked!

Till dess önskar jag er alla en härlig sommar.

*Barbro Fischerström,
verksamhetsledare i Leader Bergslagen*

Redaktörens anmärkning:

Efter det att Barbro skrev detta har de fem områdena som av Jordbruksverket satts i ofrivilligt utanförskap träffats och gemensamt formulerat en skrift till berörd myndighet med en vädjan om att rätta till det som nu blev så fel.

Från början var det många kommunala, regionala och rikspolitiker som engagerade sig för att få en ändring till stånd. Efter några veckor blev det sedan ganska tyst. Kan det vara så som en välunderrättad person sade till mig: "När hotet om partipiskan kommer blir det oftast tyst". Hoppas för demokratins skull att den personen hade fel.

Inge Larsson

Först vill jag säga ett stort och varmt grattis till Leader Mälardalen, Leader Nedre Dalälven och Leader Södermanland, som samtliga har verksamhet i Västmanland, och som fått det glädjande beskedet att de får dela på drygt 146 miljoner kronor för lokalt ledd utveckling fram till 2020.

Vi i Leader Bergslagen, däremot, är ett av fem områden i Sverige som står helt utan Leader-pengar fram till 2021. Tillsammans med KalmarÖland, Värmlands Bergslag, Sommenbygd och URnära täcker vi totalt 437 000 människor på landsbygden i Sverige. 437 000 personer som nu inte får samma chans att utveckla sina bygder och sina idéer. 437 000 personer i 31 kommuner i 8 län. Ungefär hälften av hela landets vita fläck finns i Leader Bergslagen och vårt grannområde Leader Värmlands Bergslag.

Beslutskriterierna

Jordbruksverket har fördelat pengarna utifrån folkmängd i områdena, och utifrån en rangordning av utvecklingsstrategierna som Leader-områdena skickat in. Områden med liten folkmängd har alltså tilldelats mindre pengar. Tyvärr missgynnar detta många landsbygdskommuner som normalt har mindre befolkning.

Vi kan påverka politiken!

När man talar med aktiva personer i byalag och lokala utvecklingsgrupper så hör man ofta bittra uttalanden om kommunernas ointresse för orter som ligger utanför centralorterna. Många är frustrerade och många har stängt sin panna blodig för att få förståelse för sina olika utvecklingsplaner. Man hittar helt enkelt ingen väg att komma vidare på.

Ett exempel när det fungerade

I en av länets kommuner med ett starkt majoritetsparti tyckte man i en mindre ort att man alltid blev nonchalerade och förbigångna. Man upplevde att orten bara kom i fråga då det gällde neddragningar och nedläggningar. Ingenting positivt hände trots att orten var kommunens industricentrum.

Inför senaste valet hade frustrationen och ilskan växt så till den grad att Ortsbefolkningen tillsammans beslutade att i valet visa maktavarna att "som man sår får man skörda". När rösterna efter valet räknats hade majoritetspartiet på den orten gått från tidigare 54% till 19% efter valet och den egna majoriteten gick förlorad.

Förändringslusten blev ett faktum

Med ens efter valet blev diskussionsklimatet helt förändrat. Nu säger man att man måste ha en bättre dialog med orten än tidigare. Känner jag ortens befolkning rätt så nöjer de sig inte med dialog de vill nog se att orden omsätts i handling och reell utveckling.

Hela Västmanland skall leva

Visst är det tråkigt att det skall behövas så drastiska åtgärder för att få politiker att lyssna och inse att alla måste få sin del av kakan. Men kanske är det den här vägen vi i småorterna tvingas gå om vi skall ges möjlighet att överleva. Detta gäller i alla fall i de kommuner där alla, eller nästan alla, resurser satsas på centralorten och dess utveckling. Först när makten hotas av att rösterna på partiet sjunker tycks man förstå allvaret i byarnas och småorternas berättigade överlevnadskrav.

Vilken ort och kommun detta handlar om är inte viktigt. Via mina diskussioner med ideellt och hårt arbetande eldsjälur har jag förstått att det funkar ganska lika i de flesta kommuner. Pengarna och resurserna satsas i kommunens centralort. Men visst finns det undantag och dem är det bara att gratulera.

Inge Larsson

Ny verksamhetschef för HSSL (Hela Sverige ska leva)

Staffan Bond lämnade den 1 mars uppdraget som verksamhetschef för HSSL. Han avgick då som nybliven pensionär. Ny på posten blev då **Terese Bengard** från Ragunda kommun i Jämtland där hon varit kommunalråd sedan 2010.

Varför sökte du jobbet?

När jag läste annonsen och arbetsbeskrivningen kändes det som att det här var mitt drömjobb. Det innehåller de precis de frågor som jag brinner för och vill engagera mig i. Jag har tidigare arbetat aktivt med landsbygderna på såväl lokal som regional nivå. Att nu få ta itu med de frågorna på riksnivå känns mycket spännande och jätteroligt.

Hur arbetade ni i Ragunda med landsbygderna?

Vi är en typisk landsbygdskommun med tre mindre tätorter och ett antal små byar utspridda i kommunen. Alla våra frågor blir därmed också landsbygdspådrag. På det sättet känner jag mig hemma och erfaren då dessa frågor dryftas.

Det känns tryggt för oss i regioner och föreningar runt om i landet att få en sådan kompetent entusiast vid rodet för vår riksorganisation.

NATURRUTAN

Jag har av styrelsen fått uppdraget att till varje nummer skriva om en fågel. Detta på grund av att jag är medlem i Club 300 och tillhör de fågelskådare som drar runt i landet för att se så många fågelarter som möjligt. Och det har blivit ganska många under årens lopp.

GÖKEN

Göken kommer till oss i maj och återvänder till sitt övervintringsområde i tropiska Afrika under augusti och september. Alltså ett kort sommarbesök för en

så lång och strapatsrik resa.

Gökens älsklingsföda är stora håriga fjärilslarver men även andra insekter ingår i dieten.

På eftersommaren ser man då och då unga gökar sitta på stängselstolpar spanande efter stora larver.

Göken är väl känd bland så gott som alla. Hanens vårrop hu-ho, hu-ho, hu-ho har nog alla hört någon gång. Om man svarar hanen på hans rop blir han ofta mycket upprörd och kommer nära och visar med ett hest skrockande sin irritation. Lika känt är nog gökens sätt att lägga ägg i andra småfåglars bon, vilket säkert upprörd många. Speciellt eftersom gökungen kastar ut alla de andra fågelungarna ur

boet då han växer upp. Men det är bara ett av naturens sätt att effektivt skapa förutsättning för alla arters fortlevnad.

Att en lugn försommarkväll få sitta vid en skogstjärns strand och lyssna på gökens rop är för mig likhets-tecken med en skön och avstressande livskvalité. Tyvärr verkar det som om göken minskat kraftigt på senare tid. Ut och lyssna och njut av naturens helande kraft!

Inge Larsson

Länsbyggerådets styrelse 2015

Ordförande
Helen Fahlin
Korsbacksvägen 17
737 91 Fagersta
070-576 49 60
helen.fahlin@helasverige.se

Ann-Marie Karlberg
Barkarövägen 14
736 93 Kungsör
0221-301 22, 072-510 45 25
ann-marie.karlberg@hotmail.com

Kassör
Nils-Gunnar Nilsson
Rikshusvägen 1 A
722 33 Västerås
021-604 58, 073-638 10 78
nigun44@gmail.com

Marlene Carlsson
Solvretsvägen 4 A
739 30 Skinnskatteberg
arb. 0222-450 34, 073-770 68 44
marlene.carlsson@skinnskatteberg.se

Sekreterare
Regina Da Ré
Diktäppevägen 3
734 36 Hallstahammar
073-734 12 94
gina-julla@live.se

Per-Olof Graaf
Lingongatan 12
733 37 Sala
0224-261 70, 070-268 22 92
p.graaf@telia.com

Inge Larsson
Kvarnängsvägen 10
730 61 Virsbo
0223-344 20, 070-665 45 43
virsboinge@telia.com

Ansvarig utgivare av U-Svängen: Länsbyggerådets ordförande Helen Fahlin.

Skickas till länets ca 110 lokala utvecklingsgrupper, kommunala tjänstemän, turistbyråer, organisationer som Coompanion, LRF, ALMI med flera samt myndigheter som Länsstyrelsen och Landstinget.

Hör av Dig!

Utnyttja möjligheten att berätta om din förening!
Vad jobbar ni med? Hur kom ni igång? Planer?
"Ingen kan skriva" säger ni — bara ring eller maila
till Inge Larsson, så får ni hjälp med att berätta!
Alla kontaktmöjligheter vid Inges bild här ovanför!

Du kan kontakta vem du vill bland
styrelsens medlemmar – adresser
här ovan.
Välkommen att höra av dig!

Postadress:
**Hela Sverige ska leva/
Länsbyggerådet i Västmanland**
c/o Regina Da Ré
Diktäppevägen 3
734 36 Hallstahammar